گزارش یک

علی قنادی

ترامپ در شرق دور چشم به خارج نزدیک

امریکا نگران نفوذ چین در امریکای لاتین است

دونالد ترامپ دیروز در ژاپن مورد استقبال امپراتور قرار گرفت، روز قبل از آن در آسه‌آن سخنرانی کرد و همزمان خبر از توافق تجاری نمایندگان او با چینی‌ها منتشر شد که احتمال ملاقات روز پنج‌شنبه او با شی جین پینگ، رئیس جمهور چین در حاشیه اجلاس اپک را بیشتر می‌کند. همه این اتفاقات، در ظاهر، نشانه تمرکز ویژه رئیس جمهور امریکا بر آسیای شرقی است، اما او همزمان، یک چشم هم به امریکای لاتین دارد، جایی که چند هفته است یک کمپین تمام‌عیار تهدید نظامی علیه ونزوئلا به راه انداخته و دست‌کم دو نماینده می‌گویند که قرار است بعد از بازگشت، کنگره را درباره اقدام نظامی احتمالی علیه ونزوئلا توجیه کند. همه اینها نشانه‌هایی از تلاش امریکا برای تمرکز بر خارج نزدیک خود، به رغم بلندپروازی‌ها در شرق آسیا است.

رئیس‌جمهور امریکا، تور پنج‌روزه خود به آسیا را که از مالزی آغاز کرده بود، دیروز با سفر به ژاپن ادامه داد. او پیش از ژاپن، در نخستین ایستگاه خود در کوالالامپور، در نشست مشترک با رهبران منطقه شرکت کرد و در حاشیه آن، نقش میانجی را در امضای توافق آتش‌بس میان تایلند و کامبوج ایفا کرد؛ توافقی که ترامپ آن را «نمونه‌ای از بازگشت نقش فعال امریکا در صلح آسیا» توصیف کرد. در مالزی، تیم‌های تجاری ایالات متحده و چین نیز مذاکرات فشرده‌ای داشتند و دو طرف از «پیشرفت قابل توجه» در مسیر توافق تجاری جدید خبر دادند. همزمان با حضور او در مالزی بود که منابع امریکایی خبر رسیدن واشینگتن- پکن به اصول یک توافق تجاری را مطبوعاتی کردند و ترامپ هم در کنفرانسی مطبوعاتی گفت: «نشانه‌هایی از همکاری واقعی از سوی پکن دیده می‌شود. ما به توافقی فوق‌العاده نزدیک شده‌ایم»؛ توافقی که منابع امریکایی می‌گویند احتمال دیدار او را با شی جین‌پینگ در پایان سفرش به کره‌جنوبی بسیار زیاد کرده است. ترامپ روز دوشنبه هم وارد توکیو شد؛ جایی که امپراتور «ناروهیتو» و نخست‌وزیر جدید ژاپن، سانائه تاکایچی، نخستین زن در تاریخ ژاپن که به این سمت رسیده، از او استقبال کردند. آسوشیتدپرس گزارش کرده که دو طرف درباره «افزایش سرمایه‌گذاری‌های مشترک، همکاری نظامی و استقلال دیجیتال آسیا از دلار» گفت‌وگو کردند. در این دیدار، ترامپ حمایت خود را از برنامه اقتصادی ژاپن برای انتشار نخستین استیبل‌کوین با پشتوانه ین را اعلام کرد؛ اقدامی که از دید تحلیلگران، نشانه‌ای از آغاز فصل جدید همکاری دیجیتال میان دو کشور و کاهش وابستگی به دلار است. او در دیدار با امپراتور نیز گفت: «روابط واشینگتن و توکیو هرگز چنین مستحکم نبوده است.»

از پاناما تا ونزوئلا

در حالی که ترامپ قرار است روز چهارشنبه با سفر به سئول در اجلاس همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوس آرام (APEC) شرکت کند، از همین حالا، بحث‌ها درباره دیدار احتمالی او با شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین شروع شده است. رسانه‌های چینی از این دیدار به‌عنوان «آزمایشی برای بازسازی اعتماد» یاد کرده‌اند ولی انجام رزمایش هوایی چین در نزدیکی تایوان با مشارکت چند بمب‌افکن H-6K، به تعبیر رویترز، پیامی آشکار برای واشینگتن، همزمان با سفر آسیایی ترامپ به حساب می‌آید. با همه اینها، سفر آسیایی ترامپ که نشانه تمرکز ویژه ایالات متحده بر آسیای شرقی است، باعث نشد که ترامپ چشم از امریکای لاتین بردارد، جایی که او بعد از اصرار هفته‌های اول ریاست جمهوری‌اش بر کنترل کانال پاناما، حالا روی ونزوئلا متمرکز شده است. رئیس‌جمهور امریکا روز یک‌شنبه در اوج سفر به آسیا، پیروزی یک رئیس‌جمهور راستگرا در آرژانتین را تبریک گفت و در شبکه تروث‌سوشال نوشت: «تبریک به رئیس‌جمهور خاویر میلی به خاطر پیروزی قاطعش در آرژانتین. او کار فوق‌العاده‌ای انجام می‌دهد. مردم آرژانتین نشان دادند اعتماد ما به او درست بود.»

این پیام تبریک بخشی از طرح بزرگ‌تر کاخ سفید برای بازتعریف نفوذ امریکا در امریکای لاتین است. در هفته‌های اخیر، «یو.اس.اس.جرالد آر. فورد» بزرگ‌ترین ناو هواپیمابر جهان وارد دریای کارائیب شده و همراه با چند ناوشکن دیگر در نزدیکی آب‌های ونزوئلا مستقر است. مقام‌های امریکایی از جمله خود ترامپ می‌گویند که هدف «مبارزه با قاچاق مواد مخدر» است، اما بعد از چند هفته تقویت قوای نظامی در کارائیب و چندین حمله به قایق‌هایی که ترامپ می‌گوید در این حملات، باندهای مواد مخدر را هدف قرار داده، نه تنها حکومت ونزوئلا، بلکه ناظران درباره اهداف واقعی دولت امریکا تردید دارند. طارق ویلیام صعب، دادستان کل ونزوئلا، در گفت‌وگویی با بی‌بی‌سی گفت: «ترامپ می‌خواهد ونزوئلا را مستعمره خود کند. او از دموکراسی صحبت می‌کند اما با ناوهای جنگی‌اش پیام می‌فرستد.» ترامپ ماه‌ها قبل، در جریان سخنرانی خود در ژاپن گفته بود: «ما باید امنیت قاره امریکا را بازپس بگیریم»، جمله‌ای که تحلیلگران امریکایی آن را نسخه ترامپی «دکترین مونرو» می‌خوانند و از تعبیر «دکترین دونرو» برای آن استفاده می‌کنند؛ دکترین تازه‌ای که هدف آن، اعمال سلطه مجدد امریکا بر نیمکره غربی است.

دکترین دونالد- مونرو

منابع نزدیک به شورای امنیت ملی امریکا به سی‌ان‌ان گفته‌اند که ترامپ آماده است «در صورت ادامه حکومت مادورو» گزینه حمله محدود زمینی را بررسی کند. این منابع می‌گویند ترامپ برای مشروعیت‌بخشی به اقدام احتمالی خود از استدلال «جنگ با قاچاقچیان مواد مخدر» استفاده خواهد کرد. در واشینگتن، مارکو روبیو وزیر خارجه ترامپ تأکید کرده که امریکا در برابر «دیکتاتورهای چپ‌گرا» در منطقه کوتاه نخواهد آمد. او در پستی در شبکه ایکس نوشت: «ما برای پایان دادن به نفوذ چین و رژیم‌های فاسد در امریکای لاتین آماده‌ایم.» رسانه‌های نزدیک به دولت نیز از «بازگشت اقتدار امریکا به حیاط خلوت خود» سخن می‌گویند. کریستوفر ساباتینی، پژوهشگر ارشد برنامه امریکای لاتین، ایالات متحده و قاره امریکا در اندیشکده چتم‌هاوس، با اشاره به تلاش امریکا برای تسلط بر نیمکره غربی می‌گوید: «دیدگاه او در مورد امریکای لاتین تا حد زیادی در دکترین مونرو است که در امریکای لاتین دکترین چندان محبوبی نیست و مجوز مداخلات متعددی را داده است.» وال استریت ژورنال می‌گوید که مقام‌های امریکایی به طور اتفاقی از دکترین دونرو (دونالد +مونرو) استفاده کرده‌اند، دکترینی که در آن، ترامپ «با نیمکره غربی به عنوان امتدادی از سرزمین ایالات متحده رفتار می‌کند، جایی که واشینگتن به‌طور یکجانبه برای ریشه‌کن کردن دشمنان فرضی اقدام خواهد کرد. وفاداری پاداش داده می‌شود و سرپیچی می‌تواند هزینه داشته باشد.

بن نورتون، روزنامه‌نگار تحقیقی در پایگاه اینترنتی Geopolitical Economy نوشته است که سیاست جدید واشینگتن در امریکای لاتین بر سه محور استوار است: کنترل منابع نفت و طلا، مهار حضور چین و روسیه در منطقه، و جایگزینی دولت‌های چپ‌گرا با متحدان راست‌گرا. او از تعبیر «استعمار دیجیتال و نظامی نوین» برای توصیف سیاست‌های تازه ترامپ استفاده کرده و با اشاره به پیروزی یک حکومت راست‌گرا در آرژانتین و تبریک ترامپ به او در اوج سفر به آسیا نوشته است: «انتخاب خاویر میلی در آرژانتین و فشار به ونزوئلا و برزیل، حلقه‌های یک زنجیره هستند که هدفش، ایجاد نظمی جدید در قاره است؛ نظمی که به تعبیر مشاوران ترامپ، «قاره برای شمال امریکایی‌ها»ست.» دیگران مانند استفن کالینسون، تحلیلگر سی‌ان‌ان، می‌گویند ترامپ در حالی در آسیا برای «صلح و تجارت» سخنرانی می‌کند که در همان زمان، ناوهایش در دریای کارائیب نشانه‌ای از بازگشت دیپلماسی قایق توپ‌دار به دست می‌دهند. سی‌ان‌ان معتقد است که ترامپ «در حال بازگرداندن مفاهیم قرن نوزدهمی سیاست خارجی امریکا است»، با این تفاوت که دشمنان این بار نه امپراتوری‌های اروپایی بلکه چین، روسیه و دولت‌های چپ‌گرای قاره‌اند.

رویکرد

مسکو: روابط با واشینگتن در کف سطح خود قرار دارد

با تشدید تنش‌ها میان ناتو و روسیه در اوکراین، مقامات کرملین تأکید کرده‌اند که روابط مسکو و واشینگتن به پایین‌ترین حد خود رسیده است. این سطح از بی‌اعتمادی گسترده همزمان با اعمال تحریم‌های غرب و آزمایش موشک جدید روسیه، چشم‌انداز هرگونه همکاری و گفت‌وگوی سازنده میان دو طرف را تیره کرده است.

در حالی که روسیه آمادگی خود را برای از سرگیری مذاکرات صلح با پیش‌شرط‌های مشخص اعلام کرده، به نظر می‌رسد از سوی غرب هیچ سیگنال روشنی در جهت کاهش تنش‌ها دریافت نمی‌شود و این مسئله سبب شده مسکو و واشینگتن از مسیر همکاری دورتر شوند. «دیمیتری پسکوف»، سخنگوی کرملین روز دوشنبه در سخنانی با تأکید بر اینکه روسیه همچنان پذیرای بهبود روابط با امریکاست، گفت: «روابط بین روسیه و ایالات متحده در حداقل سطح خود قرار دارد و تاکنون تنها تلاش‌های اندکی برای احیای آن صورت گرفته است. تماس‌های غیررسمی به طور کلی بخش بسیار مهمی از گفت‌وگو هستند و با توجه به این واقعیت که ایالات متحده گام‌های غیردوستانه‌ای نسبت به روسیه برداشته است، اهمیت بیشتری دارند، بنابراین اهمیت آنها بیشتر می‌شود.»

به گزارش خبرگزاری تاس، پسکوف با اشاره به تکمیل آزمایش موشکی قدرتمند که با نظارت رئیس‌جمهور روسیه انجام شد تأکید کرد: هیچ چیز در آزمایش‌های موشکی بوروستنیک وجود ندارد که بتواند روابط بین روسیه و امریکا را تحت تأثیر قرار دهد. پسکوف در پاسخ به این سؤال که آیا آزمایش موشک کروز هسته‌ای بوروستنیک می‌تواند پاسخی به افزایش فشار اقتصادی از سوی ایالات متحده و اروپا تلقی شود، گفت: «تضمین امنیت برای روسیه، به ویژه با توجه به احساسات نظامی گرایانه‌ای که در حال حاضر به‌ویژه از سوی اروپایی‌ها می‌شنویم، یک مسئله حیاتی است. اروپایی‌ها در وضعیت هیستری روس‌هراسانه و تهاجمی قرار دارند. البته، در این شرایط، روسیه باید هر کاری انجام دهد تا بتواند امنیت خود را تضمین کند. روسیه به طور مداوم برای تضمین امنیت خود تلاش می‌کند و توسعه سلاح‌های جدید در این راستا پیش می‌رود.»

اظهارات پسکوف در حالی است که روسیه روز یک‌شنبه از قدرتمندترین موشک جدید خود رونمایی کرد که به گفته مقامات این کشور ۱۴ هزار کیلومتر برد دارد. چیزی که سرگئی استپاشین، نخست‌وزیر پیشین روسیه آن را بازدارنده توصیف و تأکید کرد که بعد از این بعید است دشمنان مسکو شهامت استفاده از موشک‌های تاماهاوک امریکایی در عمق خاک روسیه را داشته باشند. با این وجود، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا که در روزهای اخیر با ناامیدی از روند صلح در اوکراین از روس‌ها خشمگین شده، در واکنش خود به آزمایش موشک جدید روسیه تأکید کرد که مسکو بهتر است از اقدامات تحریک‌آمیز بپرهیزد. به گزارش خبرگزاری آناتولی، ترامپ دیروز آزمایش موشکی روسیه را کم‌اهمیت دانست و گفت: «ما زیردریایی هسته‌ای در نزدیکی سواحل روسیه داریم که نیازی به طی چنین مسافت‌هایی ندارد. ما همیشه در حال آزمایش موشک هستیم. بهتر است این جنگ را تمام کنید، به جای اینکه موشک آزمایش کنید.»

آزمایش موشک جدید روسیه در واکنش به اقدامات تحریک‌آمیز واشینگتن در هفته‌های اخیر انجام شد که تهدید کرد موشک‌های دوربرد تاماهاوک را به اوکراین تحویل خواهد داد و این مسئله خشم مسکو را برانگیخت. بنابراین، با تشدید تنش‌ها میان مسکو و کی‌یف و اعمال تحریم‌های تازه غرب علیه روسیه، چشم‌انداز صلح در اروپا در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته است. حتی ترامپ که از چشم‌انداز صلح مأیوس شده است، دیدار احتمالی با ولادیمیر پوتین همتای روسی خود را لغو و اعلام کرد که تنها زمانی ملاقات خواهد کرد که مطمئن شود جنگ در اوکراین تمام می‌شود. با توجه به اینکه اوکراینی‌ها تمایلی به واگذاری سرزمین‌های خود به روسیه که به عنوان پیش‌شرط از سرگیری گفت‌وگوهای صلح از سوی مسکو اعلام شده، ندارند، لذا ترامپ نیز امیدی به توقف سریع درگیری‌ها ندارد و مسیر دیپلماتیک برای پایان جنگ همچنان دشوار به نظر می‌رسد.

گزارش ۲

مهرزاد اصغریان

غزه همچنان زیر سایه حماس

منابع صهیونیست: مقاومت زیر بار خلع سلاح نمی‌رود

طبق برآوردهای رژیم صهیونیستی، حماس نه تنها برنامه‌ای برای تسلیم سلاح‌های خود ندارد بلکه حجم تسلیحات موجود در اختیار مقاومت اسلامی از جمله موارد غنیمت گرفته شده، قابل توجه ارزیابی می‌شود. این موضوع در شرایطی که مخالفت‌ها با برنامه‌های سلطه‌طلبانه این رژیم در کرانه باختری شدت گرفته است، عملاً کار را برای تل‌آویو سخت خواهد کرد.

به دنبال اجرایی شدن توافق آتش‌بس در غزه، معادلات موجود، نتیجه‌ای را که صهیونیست‌ها پیش‌بینی کرده بودند نداد و حالا همان‌طور که این رژیم هم به آن اذعان دارد، وضعیت به نفع حماس تغییر کرده است. اکنون، نیروهای مقاومت اسلامی صدها اسلحه و تجهیزات به غنیمت گرفته‌اند، ضمن اینکه گروه شبه‌نظامی شباب به عنوان مزدور صهیونیست‌ها هم هیچ قدرتی در برابر نیروهای حماس ندارد. آنچه در جریان است را می‌توان در این دو جمله خلاصه کرد که حماس با توقف جنگ، نه تنها طیفی از انواع سلاح‌ها از جمله آرپی‌جی و پهپادهای کوچک را در اختیار دارد بلکه به‌راحتی مخفیگاه‌های گروه الشباب را شناسایی و با آنها برخورد می‌کند. روزنامه انگلیسی تلگراف در گزارشی به این تحولات پرداخت و نوشت: «شبه‌نظامیان ابوشباب در غزه پس از برقراری آتش‌بس، خود را در برابر نیروهای حماس دست تنها می‌بینند و در آستانه فروپاشی قرار گرفته‌اند.» اوهاد حیمو، تحلیلگر صهیونیست هم در جمع‌بندی وضعیت حماس در باریکه غزه معتقد است: «قبلاً این تصور وجود داشت که جنبش حماس به سختی می‌تواند بار دیگر کنترل نوار غزه را به دست بگیرد اما آنچه امروزه می‌بینیم این است که حماس تنها طی دو هفته موفق شد زمام امور را به دست بگیرد و در عین حال در مذاکرات شرکت می‌کند.» حیمو اضافه کرد: «حماس بعد از گذشت دو سال از جنگ در نوار غزه پنهان نشده بلکه تبدیل به بخش اصلی این میدان شده است.»

ادامه تلاش‌های مصر برای اجرای توافق

این موضوع که به خودی خود، برنامه‌های تل‌آویو را دستخوش آشفتگی می‌کند در کنار ناکامی رژیم صهیونیستی در خلع سلاح حماس، عملاً مسائل اشغالگران برای نابودی یا دست‌کم مهار مقاومت دوچندان می‌شود. منابع مطلع با استناد به ارزیابی اولیه دستگاه‌های امنیتی رژیم صهیونیستی تصریح دارند که جنبش حماس مسئله خلع سلاح را قبول نخواهد کرد. کمیسیون امنیت و سیاست خارجی کنست رژیم صهیونیستی، جلسه‌ای پشت درهای بسته برگزار کرد و ارزیابی اولیه مؤسسه امنیتی اسرائیل این است که جنبش حماس سلاح خود را کنار نخواهد گذاشت. این ارزیابی به عنوان بازتابی از شک و تردید دستگاه‌های امنیتی رژیم صهیونیستی درباره تداوم توافق، به‌ویژه در مسئله خلع سلاح مطرح است و به رغم پایبندی حماس به آتش‌بس، می‌تواند دستاویزی برای تداوم نقض آتش‌بس از جانب صهیونیست‌ها به کار گرفته شود. با این حال، بدرعبدالعاطی، وزیر امور خارجه مصر بر اهمیت تداوم تلاش‌ها برای اجرای مفاد توافق صلح غزه و آغاز مرحله دوم این توافق تأکید دارد و در تماس‌های تلفنی جداگانه با وزرای خارجه فرانسه، یونان، عربستان سعودی و اردن، خواستار تسریع در اجرای اقدامات مربوط به مرحله دوم توافق پایان جنگ در غزه و آغاز روند بازسازی شده است.

مداخله کنست و حمایت مالی کابینه

تلاش جامعه بین‌الملل برای پایان دادن به درگیری‌ها و پیشبرد روند صلح در غزه ادامه دارد، با این حال، رژیم اشغالگر، همزمان، پروژه سلطه‌گری بر کرانه باختری را هم به پیش می‌برد. گزارش اخیر شبکه ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی حاکی از این است که کنست در مرحله مقدماتی «اعمال حاکمیت اسرائیل بر کرانه باختری» را تصویب کرد. این مصوبه به‌منزله آغاز روند قانونی برای اعمال حاکمیت کامل رژیم صهیونیستی بر مناطق اشغالی کرانه باختری است. این اقدام، بخشی از تلاش جناح راست افراطی در کابینه بنیامین نتانیاهو برای تسریع روند الحاق کامل کرانه باختری و ایجاد وضعیت دائمی شهرک‌های یهودی‌نشین توصیف می‌شود. کابینه رژیم صهیونیستی نیز یک بسته مالی اضافی به ارزش ۴۰ میلیون شِکِل را برای تقویت یهودی‌سازی مراکز باستانی در کرانه باختری تصویب کرد. این حمایت مالی جدید برای سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ و شامل بودجه‌هایی از وزارتخانه‌های فرهنگ، آموزش، محیط زیست، شهرک‌سازی، وزارت امور قضایی و حمایت‌های مالی از توافق‌های ائتلاف دولتی است. طرح یاد شده، تکمیل‌کننده حمایت مالی قبلی با ارزش ۱۰۹ میلیون شِکِل است که در سال ۲۰۲۳ تصویب شده بود و بخشی از آن برای یهودی‌سازی یک مرکز تاریخی در اریحا و تبدیل آن به یک نماد توراتی اختصاص داده شده بود. این طرح مراکز اصلی مثل سبسطیه در شمال نابلس و قلعه سرطبه و الاغوار و الخلیل را برای از بین بردن هویت آنها و تبدیل آن به مراکز توریستی اسرائیلی هدف قرار می‌دهد.

نقض حقوق بین‌الملل در پی الحاق سرزمینی

اتحادیه اروپا در واکنش به اقداماتی از این دست، رژیم صهیونیستی را ملزم به پایبندی به تعهداتش در قبال فلسطینیان در سرزمین‌های اشغالی به ویژه غزه کرد و در بیانیه‌ای اعلام کرد که این اتحادیه بر موضع دیرینه خود مبنی بر عدم به رسمیت شناختن حاکمیت اسرائیل بر سرزمین‌هایی که از ژوئن ۱۹۶۷ اشغال شده‌اند، تأکید کرد. اتحادیه اروپا همچنین الحاق سرزمین‌های اشغالی را امری غیرقانونی دانست و اعلام کرد که هر اقدام عملی در این زمینه نقض آشکار حقوق بین‌الملل تلقی خواهد شد. کارشناسان فلسطینی هشدار دادند که این طرح بخشی از پروژه شهرک‌سازی با هدف کنترل بر میراث فلسطین و توجیه الحاق کرانه باختری تحت پوشش «میراث و تاریخ یهودی» است. روزنامه عبری‌زبان هاآرتص اعتراف کرد که اوضاع در کرانه باختری در سایه حملات شهرک‌نشینان با حمایت‌های نظامیان صهیونیست خوب نیست و خطر تحولات در کرانه باختری، کمتر از تحولات نوار غزه نخواهد بود. در این گزارش آمده است که جنگ در غزه به بهانه‌ای برای افزایش بی‌سابقه حملات علیه کرانه باختری تبدیل شده است. از اکتبر ۲۰۲۳ بیش از ۱۲۰ منطقه شهرکی جدید ایجاد شده که باعث آوارگی ساکنان ۸۰ روستا شده است. این روند باعث می‌شود کرانه باختری در آستانه یک انفجار اجتماعی قرار بگیرد.

سنگاه

حنیف غفاری

توپ اصلاً در زمین ما نیست

تحولات اخیر پیرامون از سرگیری تماس‌های سیاسی میان تهران، واشینگتن و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با میانجیگری قاهره، اکنون به یکی از مهم‌ترین پرونده‌های سیاست خارجی منطقه تبدیل شده است. مصر که تلاش دارد جایگاه خود را به‌عنوان میانجی قابل‌اعتماد میان ایران و غرب تثبیت کند، در نقطه‌ای حساس از تلاقی منافع قرار گرفته است؛ نقطه‌ای که تداوم آن به تصمیمات کشورهای غربی، به‌ویژه امریکا و تروییکای اروپایی، وابسته است. اما واقعیت آن است که بدون تغییر در محاسبات کلان غرب، مذاکرات قاهره نیز سرنوشتی بهتر از برجام نخواهد داشت.

سه پدیده کلیدی که پس از اجرای اسنپ‌بک رخ داده‌اند، مبنای ارزیابی این روند محسوب می‌شوند. نخست آنکه برجام عملاً از میان رفته و دیگر بستری حقوقی برای بازگشت به توافقی که وجود خارجی ندارد، قابل تصور نیست. هرگونه گفت‌وگو در قاهره برای احیای فرمول‌های منقضی‌شده، در اصل تکرار تلاش‌های نافرجام گذشته است. بنابراین اگر غرب همچنان مذاکرات را با ذهنیت گذشته و هدف «مهار ایران» دنبال کند، عملاً در همان بن‌بست پیشین گرفتار خواهد شد.

پدیده دوم به انقضای قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت و پایان دوره اعتبار آن مربوط می‌شود. این قطعنامه ستون حقوقی توافق هسته‌ای و چارچوب مکانیسم ماشه بود. اکنون با پایان زمان آن، هرگونه تلاش برای بازسازی ساختار تحریم‌های چندجانبه علیه ایران فاقد وجاهت قانونی است. قاهره می‌تواند مجری گفت‌وگو باشد، اما نه احیاکننده سندی که به تعبیر حقوقی «سالبه به انتفاء موضوع» است. غرب اگر می‌خواهد از مسیر قاهره به نتیجه‌ای دست یابد، باید ابتدا این واقعیت حقوقی را بپذیرد.

سومین پدیده، فقدان اجماع بین‌المللی علیه ایران است. روسیه و چین به‌صراحت در مقابل پروژه غربی اسنپ‌بک ایستادند و نشان دادند نظم جهانی دیگر انحصاری نیست. در این شرایط، مصر هرچند از حمایت برخی کشورهای عربی برخوردار است، اما نمی‌تواند جایگزین اراده جمعی قدرت‌های بزرگ شود. این وضعیت، یعنی نبود اجماع، همان عاملی است که باعث می‌شود مکانیسم‌های فشار غرب بار دیگر در فضای سیاسی بی‌اثر شوند.

از این منظر، مذاکرات قاهره یک آزمون برای غرب است نه برای ایران. اگر واشینگتن و تروییکای اروپایی همچنان بر مطالبه‌های حداکثری و راهبرد تقابل مطلق با تهران پافشاری کنند، این مذاکرات نیز همانند برجام و وین، در گرداب تناقض‌های راهبردی غرب فروخواهد رفت. غربی‌ها باید بپذیرند که ساختار پازل ضدایرانی‌شان، بر پایه توهم مهار و نه درک متقابل بنا شده است. تا زمانی که این پازل اصلاح نشود، هر ابتکار دیپلماتیکی- حتی با محوریت قاهره- در نهایت به شکست خواهد انجامید.

در مقابل، ایران با اتکا به توازن قدرت تازه جهانی، وارد مذاکرات قاهره شده است؛ با این پیام روشن که گفت‌وگو تنها زمانی ثمربخش است که بر مبنای احترام متقابل و واقع‌گرایی باشد، نه تهدید و فشار. در این معنا، شکست یا موفقیت گفت‌وگوها نه در قاهره، بلکه در واشینگتن، لندن، پاریس و برلین رقم می‌خورد. اگر غرب مسیر خود را اصلاح نکند، تاریخ بار دیگر تکرار خواهد شد: شکست دیپلماسی فشار و پیروزی منطق مقاومت.

اخبار کوتاه

بقایی: سازمان ملل در آزمون‌های اخیر عملکرد مطلوبی نداشت

سخنگوی وزارت خارجه با بیان اینکه «سازمان ملل در آزمون‌های اخیر عملکرد مطلوبی نداشت»، گفت: شورای امنیت به عنوان مهم‌ترین ارگان مسئول حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، در ایفای وظایف خود دچار قصور شده و این امر بر سایر جنبه‌های عملکرد سازمان ملل نیز تأثیر منفی گذاشته است. به گزارش ایسنا، اسماعیل بقایی در جمع خبرنگاران با اشاره به هشتادمین سالگرد تأسیس سازمان ملل متحد، از روندهای نگران‌کننده در عرصه بین‌المللی ابراز نگرانی کرد و با تأکید بر پایبندی جمهوری اسلامی ایران به اصول منشور سازمان ملل متحد افزود: «ایران همواره کشوری متمدن و بافرهنگ بوده و در مسیر ارتقای صلح و امنیت بین‌المللی حرکت کرده است. متأسفانه روندهای خطرناکی مانند یکجانبه‌گرایی، عادی شدن استفاده از زور و مداخله در امور داخلی کشورها، جامعه جهانی را گرفتار کرده‌اند.» بقایی با اشاره به وقایع خردادماه گذشته اظهار کرد: «کشور ما بدون هیچ دلیلی مورد تجاوز رژیم صهیونیستی و امریکا قرار گرفت. سازمان ملل متحد در این آزمون عملکرد خوبی نداشت و شورای امنیت، که تحت نفوذ امریکا قرار دارد، حتی نتوانست یک بیانیه مختصر در محکومیت این تجاوز صادر کند.» سخنگوی وزارت خارجه همچنین به تلاش‌های اخیر سه کشور اروپایی و امریکا برای بازگرداندن قطعنامه‌های لغو شده علیه ایران اشاره کرد و گفت: «دوستداران واقعی صلح و امنیت بین‌المللی باید نسبت به نقض‌های فاحش قواعد حقوق بین‌الملل هوشیار باشند. در نشست وزرای خارجه عضو جنبش عدم تعهد در اوگاندا، ۱۲۰ کشور از موضع ایران در محکومیت تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی و امریکا حمایت کردند و همچنین دیدگاه ایران مبنی بر غیرقانونی بودن تلاش کشورهای غربی برای بازگرداندن تحریم‌های لغو شده را تأیید کردند.»

ترامپ در مقابل مردم «قدرنشناس» امریکا از خودش تشکر کرد!

رئیس‌جمهور امریکا در پستی که در فضای مجازی منتشر کرد مردم امریکا را «قدرنشناس» دانسته و از خودش تشکر کرد! دونالد ترامپ با انتشار مطالب حاشیه‌ساز غیرسیاسی یکی با موضوع تشکر از خودش و دیگری با طرح توصیه‌های پزشکی بی‌پایه و اساس جنجال به پا کرد. رئیس‌جمهور ۷۹ ساله امریکا ابتدا با انتشار تصویری از خودش در حال راه رفتن در محوطه چمن‌کاری شده کاخ سفید مردم کشورش را قدرنشناس خوانده و از خودش تشکر کرد. او در این تصویر چهره‌ای مغموم و ناراحت داشته و کلاه قرمز رنگی با شعار «امریکا را مجدداً بزرگ کنیم» در دست چپش گرفته و کراواتش را شل کرده است. در نوشته‌ای که روی این عکس درج شده گفته است: «می‌خواهم از دونالد ترامپی تشکر کنم که مثل سگ بدون هیچ دستمزدی جان کند تا کشوری را نجات دهد که قدر فداکاری او را نمی‌داند! از تو تشکر می‌کنم آقای رئیس‌جمهور!»

کابل: به گفت‌وگو با پاکستان متعهدیم اما به هر تجاوزی پاسخ می‌دهیم

سخنگوی هیئت حاکمه موقت افغانستان تأکید کرد که کابل بر ادامه گفت‌وگو با اسلام‌آباد برای حل مسائل باقی‌مانده پایبند است، اما هرگونه تجاوز به خاک افغانستان با واکنشی متقابل روبه‌رو خواهد شد.

این مقام ارشد افغانستان به شبکه الجزیره گفت اداره متبوعش بر تعهد به گفت‌وگو با پاکستان برای حل مسائل معلق میان دو کشور تأکید دارد. او افزود تحرکات اخیر افغانستان واکنشی به اقدامات پیشین پاکستان بوده است. وی تصریح کرد که دور نخست مذاکرات در دوحه گامی مثبت در جهت تفاهم مشترک به‌شمار می‌رود و دولت کابل اکنون در انتظار نتایج مرحله دوم مذاکرات جاری در استانبول است. او هشدار داد که هرگونه تجاوز به خاک افغانستان با پاسخ مشابه روبه‌رو خواهد شد. به گفته او، خاک افغانستان مطابق با مفاد توافق دوحه هرگز علیه هیچ کشوری مورد استفاده قرار نخواهد گرفت.